

Šifra ob 4 jutraj.
 Štano vsakodnevno .. 180 K
 mesečno .. 15 ..
 za zasod. ozemlje .. 300 ..
 za inosamstvo .. 400 ..
 —
 Oglaš za vsak mm višine
 stolpeca (58 mm) .. 2 K
 mali oglaš do 30 mm
 stolpeca (43 mm) .. 1 ..

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
 Miklošičeva cesta št. 126.
 Telefon št. 72.
Upravništvo:
 Bodna ulica št. 8.
 Telefon št. 36.
 Račun br. poš. ček. urada
 št. 11.822

Ljubljana, 10. januarja.

Izgleda, da je rudarska stavka do-
 zvela preko točke, do katere sega
 metoda «silom» in da se razvija v
 pravcu «silom». S svojim ultimatum
 od 4. t. m. je deželna vlada
 zapretila obema strankama, da bo
 smatrala svojo posredovalno vlogo
 za končano, ako se ne sporazumete
 na podlagi njenega predloga, ki je
 skušal dati rudarjem znatne poboljš-
 ilke, povrh pa jim zagotoviti trajen
 vpogled v poslovanje družbe in kon-
 trolro njenih prejemkov, ne da bi
 spravil v opasnost že itak nezno-
 stanje današnjih premogovnih cen.
 Družba je na ta ultimatum odgovo-
 rila z nedopustnimi rezervacijami in
 protesti in tako tembolj omogočila,
 da so ga rudarji odklonili. Stavka
 se je nadaljevala. Naše javno go-
 spondarstvo pa je vsak dan bolj tr-
 pelo, in izgube v prometu in pri
 industriji grede že danes v milijone
 in milijone. Nahajamo pa se že tako
 daleč, da stoji ves naš železniški sa-
 obračaj pred popolnim zastojem.

V takih kritičnih okolištinah je na-
 inicijativo notranjega ministra Dra-
 škoviča smatrala centralna vlada za
 svojo dolžnost, da napravi še zad-
 nji poizkus, akoravno dobro ve, da je
 velenjska mezdna baza deficit dr-
 žavnih rudnikov znatno povečala in
 se torej pri privatnem podjetju ne
 more vpeljati, ne da bi se istočasno
 resno vzelo v račun zopetno podra-
 ženje premoga, se je ipak odločila,
 z uporabo svoje avtoritete pripomo-
 či trboveljskim rudarjem do izena-
 čenja z velenjskimi. Izdala je družbi
 ukaz, da se morajo rudarjem brez
 nadaljnjih pregovorov izenačiti pre-
 jemki z velenjskimi rudarji, rudar-
 jem pa je sporočila, da morajo takoj
 na delo. Trboveljska družba se je
 podvrgla in splošno se je pričako-
 valo, da bo delavstvo danes že prid-
 no na delu, da bodo rudarji skušali
 omiliti posledice svoje nespornе
 zmage za široke sloje konzumentov
 s tem, da preprečijo ali vsaj ogra-
 ničijo preteče podraženje premoga
 s podvojeno produkcijo. V tej nadi
 je široka javnost bila do zadnjega
 hipa na strani rudarjev ter jim je
 odkritosrčno privoščila vsled ener-
 gične intervencije vlade dosežene
 uspehe.

Toda zgodilo se je nekaj popolnoma
 nepričakovanega. Rudarji, ki so
 po svoji ogromni večini iskreno
 zadovoljni s priborjenimi novimi
 mezdami niso šli na delo. Komun-
 istični voditelji so jih pričeli prepri-
 čevati, da to, kar vlada pravi in ni do-
 volj in da družbina izjava, da se je
 podvrgla ukazu ministrstva, se ne
 nudi nikakih garancij. Treba je mar-
 več napraviti pismene pogodbe, se
 je razgovarjati in pogajati. Postalo
 je jasno, da komunističnim voditel-
 jem štrajk ni samo mezdnό gibanje,
 temveč da ga hočejo politično do-
 skrajnosti izrabiti. Pokazati hočejo
 delavcem, da vladina beseda, njen u-
 kaz ničesar ne velja, dokler ga oni
 ne odobrijo. Vlada je tekom dana-
 šnjega popoldneva rudarjem še en-
 krat jasno povedala, da se z niko-
 mur, niti z družbo niti z njimi ne
 pogaja več in opozorila jih je na
 svoj poziv, da morajo še danes na
 delo, sicer da bo nastopila z naj-
 strožjimi sredstvi. Nocoj ob 10. uri
 je bil zadnji trenutek, da se delavci
 odločijo. Mnogi med njimi so bili
 pripravljeni, da gredo na delo, strah
 pred komunističnimi teroristi pa jih
 je zadržal doma. Delo se ni pričelo.

Tako se je sedaj štrajk razvil v
 borbo med državno avtoriteto in
 avtoriteto komunističnih voditeljev.
 Za vsakega treznega državljana je
 s tem stališče že v naprej jasno od-
 rejeno. Povedati je treba rudarjem
 tudi to, da v trenutku, ko se dajo
 zlorabiti kot pomožna četa prevrat-
 nih elementov, šimpatije javnosti ni-
 so več na njihovi strani. Sredstva,

Kriza v rudarski stavki.

Ljubljana, 10. januarja. V soboto je
 prispel v Ljubljano delegat ministrstva
 za socialno politiko, inšpektor Lotrič,
 ki je prinesel vladi nove instrukcije v
 svrhu zaključenja štrajka. Po sporazu-
 mu z notranjim ministrom, je mini-
 ster za socialno politiko odredil, da se
 mora delavstvu dati velenjske prejem-
 ke. Vlada je takoj sporočila Trbovelj-
 ski družbi ukaz ministrstva. Pri dru-
 žbi so se pozno v noč vršila posve-
 lovanja, ki so se končala s tem, da se
 je družba podvrgla ukazu ministrstva.
 To je včeraj zjutraj službeno sporo-
 čila deželni vladi, ki je nato še tekom
 popoldneva in večera dala v vseh ru-
 dnikih revirjih objaviti sledeči razglas:
 Z ozirom na rudarsko stavko v Slo-
 veniji je gospod minister za socialno
 politiko sporazumno z gospodom mini-
 стром za notranje zadeve odredil sle-
 deče:

- 1.) Delavstvu Trboveljske družbe se
 morajo brez odloga in brez nadaljnjih
 pregovorov o povišanju cene premoga
 izenačiti prejemki z onimi rudarjev v
 državnih rudnikih v Velenju in Zabu-
 kovci.
- 2.) Trboveljska premogokopna druž-
 ba mora takoj delavcem izplačati po-
 trebne poviške navedene pod točko 1.
- 3.) Delavci morajo takoj iti na delo,
 ko družba ugotovi pogojem pod točko 1.
 in 2.
- 4.) Sestavila se bo posebna ministe-
 rijalna komisija, katere se bo na licu
 mesta in na temelju poslovnih knjig in
 drugih potrebnih podatkov prepračala
 in odločila, če in v kolikoli bi bilo po-
 trebno povišati cene premoga vsled
 navedenega povišanja delavskih pre-
 jemkov.

To se je takoj sporočilo Trboveljski
 družbi, nakar je danes sledeče izjavi-
 la: Trboveljska premogokopna druž-
 ba je načeloma sporazumna. Družba
 smatra v svrhu prilagoditve na svoje
 razmere v interesu vzdržavanja pro-
 dukcije, neobhodno potrebne popravke
 in prosti, da se odposlje komisija, ka-
 tera naj obstoja iz rudniških strokovnja-
 kov in katerih naloga naj bi bila iz-
 enačiti nepravilnosti, pri čemur se naj
 oзира na eksistenčni minimum delav-
 stva in stabiliteto premogovne produ-
 kcije. Samo na ta način bode mogoče
 odvrniti škodo v narodno - gospodar-
 skem in državnem oziru. Ta komisija
 se naj pooblašča, določiti na podlagi
 svojih zaključkov nove prodajne cene,
 katere naj stopijo v veljavo istočasno
 kot nove mezdne z dnevom nastopa
 dela. Z ozirom na to izjavo in z ozi-
 rom na to, da je Trboveljska družba
 vladi izjavila, da se podvrže zahte-
 vam centralne vlade, smatra deželna
 vlada sporazumno z delegatom mini-
 strstva za socialno politiko, da je
 družba ugodila zahtevam ministrstva
 za socialno politiko.

Zato pozivlja deželna vlada stavku-
 joče delavstvo, da nastopi takoj, to je
 v ponedeljek, dne 10. januarja 1921
 delo v vseh rudniških obratih, sicer bi
 se moralo proti stavkujočim in njih
 voditeljem nastopiti z najstrožjimi
 sredstvi.

Vodja deželne vlade: Dr. Pitanič
 l. r.

Trbovlje, 10. jan. (Izv.) Navzlic
 temu, da so dalekosežne, na ukaz
 vlade od Trboveljske družbe dovo-
 ljene koncesije, napravile na delav-
 stvo najboljši vtis in je z dovolitvi-
 jo velenjskih prejemkov ustrezno
 rudarjem v večjem obsegu nego je
 bilo upati, so komunistični hujskači
 uspeli premotiti delavstvo, da se da-
 nes ni vrnilo na delo. Gotovi ele-
 menti so ves dan hujskali, da se na
 razglas vlade, ki je bil povsod na-

da se konča stavka milom so izčr-
 pana; ako sedaj vlada pristopa, da
 štrajk, ki se je sprevergel v borbo za
 avtoriteto, zaduši silom, moramo re-
 či, da drugega izhoda ni bilo. Upaj-
 mo samo, da bo dobromisleče de-
 lavstvo, ki se nahaja gotovo v veliki
 večini, sprevidelo, da tu niso več
 posredi njegovi, temveč čisto drugi
 interesi in da bo iz tega spoznanja
 izvajalo konsekvence.

lepljen, ni zanesti in da mora Trbo-
 veljska pred delavci podpisati po-
 sebno pogodbo z njimi. Nahujskani
 posamezniki so čez dan tudi strgali
 vladine lepake

Popoldne je razglasila Trbovelj-
 ska družba, da smatra vsakega de-
 lavca, ki se še danes ne vrne na
 delo za odpustčenega. Soc. dem. de-
 lavci so že sklenili, da gredo na
 delo, vendar je ostal vsled pritiska
 komunistov ta sklep neizvršen. Kom-
 unisti so tudi na družbin poziv
 odgovorili z zavračajo, da naj se vse
 pismeno napravi, zahteva, ki ima
 očividno zavlačevalne namene. Vla-
 da je dala delavcem odgovoriti, da je
 njen razglas diktat obema stranka-
 ma, družbi in rudarjem, za katerega
 izvedbo je podanih dovolj garancij.
 Zato ne pripuščajo nobenih novih
 razprav in pogajanj.

Vlada je takoj pokazala, da je od-
 ločena izpolniti, kar je delavcem na-
 povedala. Tekom popoldneva so
 orožniki aretirali tajnika komunistič-
 nega Saveza rudara Petakoviča ter
 ga takoj odpemili na kolodvor, od-
 koder je bil z eskorto prepeljan v
 Beograd. Ako rudarji tudi še nocoj
 ob 22. uri ne gredo na delo, bodo
 sledili nadaljnji ukrepi.

Trbovlje, 10. januarja. (Izv.) Komun-
 istični zaupniki so sklenili poslati ju-
 tri v Ljubljano posebno odposlanstvo,
 ki bo zahtevalo od vlade in Trbovelj-
 ske družbe pismenih garancij in ž nji-
 mi napravilo posebno pogodbo.

Beograd, 10. januarja. (Izv.) Mini-
 strstvo za šume in rude je imenovalo
 za predsednika komisije, ki bo pregle-
 dala poslovanje Trboveljske družbe
 inšpektorja inž. Gostišo.

Ljubljana, 10. jan. Ako se rudarji
 nocoj od desetih ne vrnejo na delo,
 se smatrajo za odpustčene. Vlada je
 odredila vse potrebno, da se zava-
 ruje mir in zaščiti oni, ki se oči-
 vidno samo pod pritiskom komun-
 ističnega terorja niso upali na delo.
 Sedaj je jasno, da so komunisti vso
 stvar speljali na politično polje.
 Vsled tega je vlada odločena izvajati
 vse konsekvence, ki izvirajo iz zna-
 ne proti komunističnemu rovarstvu
 naperjene uredbe ministrskega sveta.
 Ker smatra trboveljska družba,
 da so vsled odpusta izgubili rudarji
 tudi pravico na stanovanja v nje-
 nih hišah, se bo v potrebnih slu-
 čajih izvršilo deložiranje. Glavni
 hujskači bodo, kakor smo izvedeli,
 še tekom noči izgnani iz občine ter
 odpemljeni v svoje domovinske
 kraje. Komunistični agitacijski loka-
 li se bodo zaprli in zastražili. Dru-
 žba pripravlja, da jutri ali v sredo
 obnovi delo na dnevnem kopu z no-
 vimi močmi. V to svrbo bo izpra-
 nila vse potrebne ubikacije in si je
 zato tudi že zagotovila asistenco
 oblasti. Govori se, da bodo z ozi-
 rom na postopanje rudarjev razve-
 ljavljene koncesije, dane rudarjem v
 zadnjem razglasu vlade. Vlada je
 očividno odločena napraviti štrajku,
 ki se je spremenil v lahkomišelnό
 igranje z državnimi interesi, konec
 z vsemi sredstvi.

Trbovlje, 10. jan. ob 23. uri. (Izv.)
 Rudarji tudi nocoj ob desetih niso
 šli na delo.

Zagreb, 10. januarja. Včeraj se je
 vršila ustanovna skupščina novega so-
 kolskega društva v Zagrebu, ki so ga
 osnovali člani, kateri so izstopili iz
 sedanjega sokolskega društva radi po-
 litičnega nesoglasja. Za starešino no-
 vega sokolskega društva je bil izvoljen
 vseučiliški profesor dr. Lazar Car.

Kopenhagen, 10. januarja. (Izvirno.)
 Po poročilih „Daily Newsa“ namera-
 va angleška banka znižati svoj diskont
 na 6%.

Vlada stoji trdno.

Beograd, 10. jan. (Izv.) Politična
 situacija še ni popolnoma razčišče-
 na. Muslimani smatrajo, da so ne-
 obhodno potrebni za sestavo vlade
 Vsled tega so precej poželjivi in za-
 htevajo za se tri od štirih prostih
 ministrskih portfeljev ter znatno u-
 deležbo pri deželni vladi v Saraju-
 vu. Tudi zahtevajo, da bosanskega
 poverjenika za agrarno reformo ne
 sme dobiti nikdo drug, nego sami
 oti. Pri obeh vladnih strankah je
 pa hud odpor proti pretiranim mu-
 slimanskim zahtevam. Pač pa je da-
 nes opažati neko zblizanje zemljo-
 radnikov z vladnima strankama. Vse-
 kakor je vlada Pašičeva trdna in od-
 ločna vstrajati tudi, ako bi zaenkrat
 ne stopila v njo nobena druga sku-
 pina. Seja parlamenta je sklicana na
 12. t. m. ob 10. uri popoldne. Dnev-
 ni red: izjava vlade. Na jutrišnji seji
 kabineta se bo razpravljalo o tem;
 ali bo prestolni govor tudi 12. t. m.
 ali šele kasneje. Vlada bo v prvi seji
 predložila končno revidirani svoj
 ustavni načrt, ki se razlikuje od na-
 črta Vesničevega kabineta le v manj
 bistvenih točkah. Nato bo izvoljen
 ustavni odbor, ki bo takoj pričel
 svoje delo. Smatra se, da bo ustavni
 odbor v dveh do treh tednih svojo
 razpravo končal, nakar se prične

pretres ustave v plenumu. Med raz-
 pravo ustavnega odbora se plenarne
 seje ne bodo vršile.

Pašič je danes iznova pričel poga-
 janja z zemljoradniki zaradi njeho-
 vega vstopa v vlado. Pogajanja so
 za enkrat neoficijelna.

Člani muslimanskega parlamen-
 tarnega kluba objavljajo v beograjskih
 listih informacijo, da so vse ve-
 sti, ki se zadnji čas širijo o njih v
 raznih listih, neosnovane, oni da so
 vsekakor za vstop v vlado in da je
 nerešeno samo še nekaj pogojev, zla-
 sti pa tudi še dementirajo vesti, ka-
 kor da bi oni nasprotovali energič-
 nemu nastopu vlade proti komun-
 ističnim rovarjem.

Minister prosvete Pribičević se
 vrne jutri iz Zagreba. Demokratski
 klub kandidira Draškoviča za port-
 felj finančnega ministra, on se pa
 zaradi slabega zdravja brani.

Vesti o izstopu St. Protiča iz ra-
 dikalskega kluba niso resnične.

Beograd, 10. januarja. (Izv.) Musli-
 manska organizacija v Sarajevu je
 sklenila v svojih posvetovanjih, da
 morajo muslimani na vsak način vstopi-
 ti v vlado. Muslimanski poslanci se
 odpeljejo jutri v Beograd, da končajo
 pogajanja z gospodom Pašičem.

Radičevci ne gredo v konstituantu.

Zagreb, 10. jan. (Izv.) Radičeva
 stranka je na svojem zadnjem posve-
 tovanju, katerega je udeležilo 47
 poslancev, sklenila, da ne gre v kon-
 stituantu. Tozadevna resolucija se
 odposlje vsem parlamentarnim sku-
 pinam konstituante. Vodstvo Radi-
 čevе stranke izjavlja, da zaradi pri-
 sege in pomanjkanja kvalificirane ve-
 čine za sprejem ustave ne more so-
 delovati v konstituantu. Resolucija
 naglašala dalje, da na seji ni bilo
 prečitano nobeno Protičevo pismo.

Komunisti bodo obstruirali?

Beograd, 10. januarja. (Izv.) Komun-
 istični voditelji raznašajo vest, da
 bo komunistična stranka radi zadnjih
 ukrepov vlade proti komunistom pri-
 čela v ustavotvorni skupščini z ob-
 strukcijo. Temu nasproti se poudarja,
 da poslanci, ki niso položili prisega,
 ne morejo v skupščini delovati in da
 poslovnik tudi ne pripuščala nobene ob-
 strukcije. Predsedništvo skupščine je
 trdno odločeno, se strogo držati do-
 ločil poslovnika.

Prevzete uprave v novih krajih.

Vrhnik, 10. januarja. Semkaj je
 popoldne prispela četa ljubljanskega
 pešpolka, ki vkoraka v kraje, kateri
 nam pripadejo po rapalski pogodbi.

Zagreb, 10. januarja. Osrednja vla-
 da v Beogradu in pokrajinska vlada v
 Zagrebu sta ukrenili vse priprave za
 prevzete uprave v krajih, ki so bili do-
 sedaj okupirani po Italiji. Otok Rab
 pripade upravno Dalmaciji, otok Krk
 in Kastav pa Hrvatski.

Trst, 10. januarja. Po poročilih iz
 Dalmacije, se govori v italijanskih
 krogih, da bodo Italijani izvršili eva-
 kuacijo okupirane dalmatinske teritor-
 je šele v mesecu maju.

Razmere na Reki.

Opatija, 10. januarja. Na Reki vla-
 da popoln mir in red. Doslej je odšlo
 iz Reke že okoli 2500 arditov, v me-
 stu se nahaja še okoli 1000 legijonar-
 jev, ki zapuste mesto tekom par dni.
 Danes je odšla v Reko komisija, ki bo
 prevzela od začasne vlade vsa skladi-
 šča orožja in municije. Tekom dana-
 šnjega dneva zavzame italijanska red-
 na vojska otok Krk. D' Annunzijevi
 legijonarji so se vdali in se pripeljali
 na laški torpedovki na Reko. Po zad-
 njih vseh se trdi, da se misli D' An-
 nunzio naseliti v Luganu v Švici.

Avstrija pod krahom.

Dunaj, 10. januarja. Danes se je v
 navzočnosti mnogih članov vlade pri-
 čela anketa o znižanju cen, za katero
 je dala inicativno zvezna vlada. Zvez-
 ni kancelar dr. Mayr je v svojih izva-
 janjih poudarjal, da morejo samo iz-
 datni inozemski krediti pripeljati Av-
 strijo na pot do okrevanja. Poleg teh
 kreditov se mora še vse storiti, da se
 državni prejemki izravnajo z izdatki.
 Potrebne so kar najostreje naredbе
 proti tihotapstvu, verižništvu in navi-
 ganju cen. Na naslednji seji narod-
 nega sveta bo stavljen na glasovanje
 zakonski načrt, ki zahteva zoper ime-
 novane delikte denarno kaznen v znesku
 do petih milijonov kron in zapor do
 10 let ječe. V meritorni debati so iz-
 javili zastopniki nameščencev južne želez-
 nice in tehnične unije, da so name-
 ščenci sklenili dne 20. januarja pri-
 četi stavkati, če se vlada resno ne prične
 pečati z navedbami za znižanje cen.
 Govornik je zahteval, da se za navli-
 jalce cen, tihotapce in verižnike uvede
 smrtna kazen in kazen z batlinami. Če
 se zahtevam nameščencev ne bi ugo-
 dil, se bosta obe imenovani skupštini
 izjavili, da stojita izven vsega sodstva
 in bosta navijalec lastnorčno in na
 svojo pest prišli obešati pri borzi.
 Nameščenci južne železnice in tehni-
 čna unija zahtevata vpeljavo cenzure
 za telefon in brzojav. Če vlada njho-
 vim zahtevam do 20. januarja ne ugo-
 di, bodo nameščenci južne železnice in
 tehnične unije sami vpeljali cenzuro.

Ceška in Poliska.

Praga, 10. jan. (Izv.) V nasprotju
 z objavo poljskega pooblaščenca v
 Pragi, češ da Poljska nima nobenih
 ofenzivnih namenov proti Češkoslo-
 vaški, objavlja današnja «Tribuna»
 nekaj citatov iz raznih poljskih li-
 stov. Tako piše varšavski «Glos Na-
 roda»: Naša vlada mora paziti, kaj
 se godi za Karpati. Zahtevati mora-
 mo revizijo tešinskega vprašanja,
 kakor tudi komiteta Cips in Arva.
 Nam se je zgodila krivica in mora-
 mo poizkusiti vse, da se odstrani če-
 ški koridor in da dobimo skupno
 mejo z Madžarsko kot neposredno
 zvezo z Bukareštom. To mora biti
 cilj naše karpatske politike. «Nova
 Reforma» piše: Naše razmerje na-
 pram Češkoslovaški je polno nezau-
 panja, na čemur Poljska ne nosi no-
 bene krivde.

Naše šolsko v Prekmurju.

(Pisma naprednega učitelja.)

II.

Tudi jaz sem bil torej tako srečen, da sem postal v prijaznem prekmurškem selu naslednik vogerskega školnika kantarja. Križev pot se začne v Radgoni ali Lendavi. Od tam moraš k gospodu „okrajnemu šolskemu nadzorniku za Prekmurje“ v Mursko Soboto, da ti da svoj blagoslov. V Mursko Soboto prideš, ako žrtvuješ 6 do 9 ur hoda ali pa 200 do 600 kron. Gospod nadzornik Te blagoslovi in drugi dan se nahajaš pri „svojih šolih“.

Zupnik ti je dal hrano za dva dni — spal si pa v šoli na tleh. Povedal ti je, da bo težava za hrano, ker delajo ljudje na polju in umirajo časa kuhati. Postelje tudi ne boš dobil — boljševiki so vse odnesli. Sicer se pa ne mudi s poukom — inventar pri šoli so tudi boljševiki raznesli in ljudstvo je baje zelo zadovoljno, da ni pouka. Zahteval si kredit za pečat, tiskovine, izpiske iz matric! Vračuj, rabi „vogerske“ tiskovine, „vogerski“ pečat, za izpiske zupnik ni imel časa. Ko mu poveda, da ne znaš madžarsko te zavrne: „Zelo škoda, mi govorimo samo „vogerski“ in tudi po nemško za silo! Očitaj jim, da to ni več na mestu toča, o joj! Zadel si v sršenovo гнездо. Spoznal si dovolj, s kom imaš opravka.“

Isčes sobo in hrano. Povsod te sprejmejo zelo prijazno, vsi zelo obziralno. Ves potr stopiš k orožnikom. Takoje se po določa pogovorniku, veseli si, da smeš govoriti svoj jezik. Tudi njim si dobrodošel. Zaupajo ti, da je agitirala škandarica iz farovaja proti tebi: „Kranec neč trbej dat košče, nej postelje, mi mamó naše vogerske učitelje, te nam rbej, ka bodo tudi po vogerski učili v skoli!“ Orožniki ti nastojejo lepa stanovanjaja, dovolj jih je. Grevta skupaj — uradno! Orožnik prezentira s puško: „Gospod učitelj vzame tole sobo, ako je ne date takoj — jo rekviriramo po vogersko! Basta! Sobo si dobil, sedaj še v gostilno! Orožnik: „Vi boste dajali g. učitelju dobro hrano, sicer vam vzamemo koncesijo! Sedaj imas vse! Premagal si duhovniško nadutost in zagrezenega Madžarona. On bi najraje videl, da greš stran in nastaviš b zopet „vogerske“ učitelje. Drugi dan te povabi plebanos v farovž in ti skrbno ponudi hrano in stanovanje (on že ve, da to imas).“

Na energičen pritisk se ti posreči začeti pouk. V šoli moliš slovenski očenás. Plebanos protestira in zahteva „prekmurškega“, s pristavkom: „Mi zahtevamo, da se vsi predmeti uče po prekmurški! Tudi po vogerski morate učiti tri ure na teden kot neobligaten predmet! Ogrsko obljubiš učiti, ako se prijavi 15 učencev. Drugi dan se ti prijavi za ta pouk cel razred. V zadregi si, kako boš učil, ker še sam ne znaš. Čisto enostavno! Vzemi v roke madžarski slovarček in izpiši iz njega vse slovenske besede, katere so Madžari sprejeli od nas n. pr. sončec, puig, kufč, mačka itd. — dobíš jih najmanj 1000. S tem lahko operiraš štiri mesece. Otroci jo takoj „pogrnatajo“, da je to slovensko in ko jim pojasnís zgodovino divjih Ogrov, ti verjamejo, da smo bili mi preje kulturne, poljedelski narod nego krvoladni Madžari. Zopet protestira zupnik proti zgodovinskemu faktu. Seveda, saj so popisani Ogri v svojih čitankah kot prave ovčice. Sicer pa, kaj imo briga zupnikov protest. Glavno je pri meni to, da otroci verjamejo. Ako hoče zupnik kaj več o tem zvedeti, naj se vsede v prvo klopo — tam bo že še kaj več profitiral iz slovarske zgodovine.“

Kmalu nato dobiš poziv, zakaj ne prineses rešenih aktov, da jih podpisie in pritisne nanj cerkveni pečat. Vsikdar je bila ta navada in on si re pušil kratki „vogerski pravici“. Odgovorim mu: „Prišel sem tu sem z našim paragrafi, ogrski za mene ne eksistirajo! Sem nadučitelj in voditelj, nikdar pa tajnik, ne organist, še manj pa mežnar!“ Moj kolega je bil voditelj rimsko-katoliške šole v drugem kraju. Nujna potreba je nastala, da je pisal vodstvo r.-k. šole v N. Stvar je bila zelo važna. Kmalu nato dobi odgovor, s pristavkom: „Za sedaj mu plebanos se odgovori (tam je bilo še vse po starem) v bodoče pa grede vsi dopisi v kos, ki ne bodo podpisani od g. plebanosa in imeli pritisnjen cerkveni pečat.“

Od g. nadzornika sem zahteval slovenske katekizme. S prstom pokaže na polico rekoč: „Iz Ljubljane so mi jih poslali par tisoč. Dam vam jih sicer kolikor hočete. Opozorjam vas pa, da vas g. zupnik požro!“

K vsaki šoli spada vrt in polje. Plebanosi in župani so oddali vse v našem in samo zato, da bi jih mi ne iz-

korisčali. Notabene sem šolji z družino in od početka mi niso hoteli prodati nahajstani kmetje niti živili. Po nekaterih krajih so izrabljali plebanosi tudi priznice proti nam. Hujskali so ljudi, da ne molimo v šoli, da smo slabi katoliki, pijanci itd. Nihče izmed vas ne more vedeti, kako dobro jim je to zaleglo. Mi pa vemo, kak vpliv imajo med ljudstvom v cerkvi. Kolega mi je povedal tole: Zupnik je zagrozil na priznici, da ne dobe odveze vsi oni, ki se udeleže plesa v P. Omenim naj še, da so fanije strastni plesalci. Kaj mislite, koliko se je plesalo. Prav nič, ker se niso upali.“

Drug kolega mi je opisal, kako izrabljajo ljudi na dan sv. K... Mežnar je prodajal sveče, katere so ljudje kupovali in nosili na oitar. Ker je bilo pokupovanje zelo veliko in ni bilo dovolj sveč, vzel jih je mežnar zopet na prodaj in faktično je bila ena sveča osemkrat prodana. Ljudje so nosili plebanosov peciva, jajc, speha itd. — za celo leto dovolj. Pecivo je dal svojim svinjam, ker ga je bilo toliko, da se je skvarilo.

Glavni vodja je zupnik Kjekl. Ta izdaja svoje „Novine“, v katerih pridno udira po „Kranjih“. Potom farovžev in zaupnikov razširjajo „Novine“ med ljudstvo. S tem lističem skušajo uničiti našemu učitelstvu — avtoritetu. Njegov adjutant je gospod Božidar Sever, gerent v Lendavi. Doma je iz Ormožan in je prišel sem s culico na hrbu. Sedaj ima glavno toblakarno in trgovino „import — eksport“. Plašč obrača po vrtu in sedaj je klerikalec. Iskreno nas mzi ker ve, da učitelstvo pazi nanj kaj da počenja. Njega so izbrafi za šolskega referenta v lendavskem okraju — bivšega narednika! Seveda zna pedagogiko z glave, lasti si tudi nadzorniške pravice in z nami jako milostno govori. Gorje ti, ako se mu zameriš; takoj te razarobi v prekmurškem parlamentu in ker je tudi večkrat v Ljubljani ter je zupnik gospoda Verstovska, se je zgočilo, da si bil takoj premeseno ali odvezan službovanju. Edino možni stražnik se ga nič ne boje; zopetli so mu cel vagon tobaka. Zadnje čase je malo razočaran. Kandidiral je — pa izvoljen ni bil. Zaman je delil tobak ter se vozil na agitacijo. Višji šolski svet ga očitno še danes smatra za strokovnjaka.

Tretji mogotčez je plebanos Sakovič. Tako se počepuje na slovenske vloge; na madžarske pa Sakovics. Je zelo aristokratski pan in rad imponira. Se sladko smešlja — pri sejah pa udira po nas. Tudi ta je poznal dr. Verstovska. Lahko si tedaj predstavljate, da so „učitelji“ delali z nami kakor svinje z melom.

V Ljubljani so čutili potrebo, da je treba poslati sem par agitatorjev za „Slovsikarijo“. V ta namen so namestili tu dva taka „petelinca“, ki sta imela nalogo, ustanoviti učiteljsko klerikalno društvo. En tak „petelin“ tudi orgla v cerkvi — edini Slovenec, ki je sprejel službo „mežnarja“. Za nameček so mu dali šolske sestre kot — učiteljice. Tudi v drugem kraju so nastavljene — nune. Drug tak agitator je bil svoječasno strasten svobodomislec, a je obrniti plašč po vetru. Poskušala sta enkrat razbiti zborovanje našega društva. Ker se to ni posrečilo, udala sta se in zlezla pod klopo.

Ker je bil eden dobro znan z drjem. Verstovskom, je očrnil nadzornika in kmalu bi se mu posrečilo, da bi dobili madžaronskega nadzornika. V Ljubljani so imeli že dekret, pripravljen zanj. Po burnem protestu pa so opustili to blazno idejo.

Pri narodnih praznikih se drže plebanosi zelo hladno in mašujejo le zato, ker morajo. Kadar obhajajo ogrskega patrona Sv. Istvana (Stetava), takrat je vse bolj svečano in ceremonijelno. Izgovarjajo se na madžarskega nadškofa, kateri jim še danes pove-ljuje.

Zaključna sodba o prekmurški duhovščini? Skoraj vsi so vzgojeni v madžarskem duhu, madžaroni so in madžaroni ostanejo. Njihov vpliv na katoliški del naroda je precejšen. Zna jo ga dobro izrabiti. Sistematično pokopujejo plebanosi zlasti avtoriteto učiteljavta. Verska šola jim je še vedno izročena na milost in nemilost. Dokler bodo oni imeli prvo besedo pri šolski upravi, bo trud narodnega učiteljstva rodil le polovičarske uspehe. Prekmurške plebanose bi trebalo premestiti na Štajersko ali Kranjsko. Napravite jih makarj vse za kanonike, v Prekmurje pa dajte duhovnike, ki vsaj ne škilijo tja v Budimpešto. Predvsem pa, vzemite jim šolo in jo izročite njenemu pravnemu namenu.

skupščini. V pismupravi, da se je njegova bolezen, ki ga muči že skoraj dve leti, posebno vsled železniške vožnje (zako poslabšal, da so mu zdravniki odločno nasvetovali, naj odloži mandat. „Če bi se še dalje oklepal tega mandata, ostal bi le navidez poslanec. Ker

se skoraj vsak drug dan prekladam po postelji, bilo bi neposredno volilstvo Ljubljane brez zastopnika in to v času, ko državi sovražni elementi že zopet spletarijo ter skušajo v Beogradu vse prevreči. Tak položaj bi ne ugaljal niti meni, še manj pa volilec.“ Dr. Tavčar se končno zahvaljuje za izkazano mu zaupanje in prijateljsvo ter prosi volilce, naj oboje izkazajo njegovemu nasledniku prof. Josipu Reiserju.

— Vprašanje luke Paraš. Rimska „Epoca“ izjavlja, da vprašanje luke Baroš pri opatijskem razgovoru sploh ni prišlo v razpravo, ker stoji italijanska vlada na stališču, da je vprašanje luke že rešeno z rapalsko pogodbo. Isti list prináša mnenje nekega italijanskega pomorskega častnika, ki je bil dalje časa poveljnik pomorske baze na Reki. Ta častnik pravi, da je v rapalski pogodbi določena meja reške države z mejami „corpus separatuna“, ta meja je pa Rečina in ločnica je toraj, da je luka Baroš jugoslavanska. Luka Baroš za sedaj ne pomenja nobeno konkurenco Reki, ker je sezidana le za manjše ladje tudi železniška zveza ni tako ugodna, toda, ako bi se luka razširila in železniške zveze uredile tako, da bi Reka prenehala biti središče zvez z Jugoslavijo, bila bi nevarnost za Reko. Zato pa priporočamo mednarodnim faktorjem, da store vse uredbe po potrebi in zahtevi trgovskih da se zavezništvo in prijateljski odnosaji med Jugoslavijo, Italijo in Reko interesov.

— Izprememba v donavski komisiji. Kakor se iz Londona brzojavno poroča, je admiral Troubridge podal ostavko kot predsednik donavske komisije. Na njegovo mesto je poklican Madžar Mikloš.

— Italija in likvidacija nemškega imetja. Rinski uradni list objavlja neredbo, po kateri se Italija iz naklonjenosti napram nemškemu narodu odpoveduje v versailleski mirovni pogodbi pridobljeni pravici, da se zaplenijo manjša imetja Nemcev, ako njih vrednost ne presega 50.000 lir.

— Ruska konstituenta v Parizu. Kakor smo že poročali, so se sečili v soboto v Parizu nekateri člani bivše ruske konstituante, ki je bila izvoljena koncem leta 1917 pod Kerenskovega vladav; v nji so bili kot poslanci izvoljeni kadeti (15) socialisti, revolucionarji (405) in boljševiki (150) in nekaj menjševikov. Ta konstituenta je imela le eno sejo, ker so jo boljševiki 6. januarja 1918. razgnali. O namenu sestanka članov konstituante in bivše gosudarstvene dume je izjavil socialistični revolucionar dr. Sokolov: „Naš namen je, izjaviti jasno in odločno ententí, da mi, pravoizvoljeni predstavniki ruskega naroda nikdar ne pripoznamo nobenega aranžmana, ki bi zaključila ententa z boljševiško vlado.“ V prvi seji članov konstituante je izjavil Kerenski, da bo gospodarstvo boljševikov dovelo do sirašnega konflikta med sovjetsko vlado in masami naroda. Vsi zastopniki in predstavniki ruskega naroda, izvoljeni od naroda v konstituanto, so danes nasprotniki boljševizma, a obenem tudi nasprotniki vsakega vmešavanja velesil v notranje ruske zadeve.

— Začetek ananje. V „Timesu“ pričobuje glavni urednik Wickham Steed zanimive podatke iz leta 1908, ko je bil dopisnik istega lista na Dunaju. Steed se je razgovarjal začetkom avgusta 1908. leta s takratnim francoskim ministrom predsednikom Clemenceaujem v Marienbadu, ki mu je izjavil, da je skrajni čas, da pride do kar najintimnejše zveze med Francijo in Anglijo, kateri bi se pritegnila tudi Rusija. Clemenceau je že takrat predvideval neizogibnost svetovne vojske in kakor z gotovim dejstvom računal na vpad Nemcev v Belgijo. Clemenceau je takrat kot prerok razlagal potek svetovne vojne, ki bo imela svoj začetek na Balkanu. O vseh teh izjavah Clemenceau je Steed napravlil svoje beležke ki jih je pozneje pokazal angleškímu poslaniku na Dunaju siru E. Goscienu. Dne 26. avgusta 1908 so se sestali v Marienbadu angleški kralj Edvard VII., francoski premier Clemenceau in ruski minister zunanjih zadev Izvoljeki; na tem sestanku je Clemenceau ponovil svoj politični in diplomatski program, ki je navduseval angleškega kralja Edvarda tako, da je takoj pristal na kar tesnejše sodelovanje vseh treh velesil v obliki trajnega sporazuma, kot protišteza trozveze. Steed v svojih podatkih ugotavlja, da je smatral Clemenceau kot duševnega tvorca antante.

— Amerika proti oboroženju na morju. Londonskemu listu „Telegraph“ se javlja iz Washingtona, da bo Harding, čim prevzame predsedstvo severnoameriške republike, sklical mednarodno konferenco, ki bo razpravljala o vprašanju omejitve oboroževanja na morju. Javno mnenje v Ameriki stoji na stališču, naj bi se ogromne vsote, ki so se pred vojno porabljale za oboroževanje, odslej koristnejše uporabljale za obnovo zemlje.

Prosveta.

Narodno gledališče.
Opera:
Torek, 11. jan.: Čelov: Striček Vanja. *Gostovanje moskovskega umetniškega gledališča.* Izven.
Sreda, 12. jan.: Surgučev: Jesenske gosli. *Gostovanje moskovskega umetniškega gledališča.* Izven.
Četrtek, 13. jan.: Literarni večer. *Gostovanje moskovskega umetniškega gledališča.* Izven.

— Zalosten kulturni pojav. Pred dvenimi leti je bilo ustanovljeno društvo „Narodna galerija“ z namenom, zbrati dela upodabljalnih umetnikov slovenskega pokoljenja preteklih dob in jih rešiti popolne pogube; dalje zbirati in nakupovati dela živih umetnikov in tako ustvariti temelj za umetnostno galerijo! Društvo se je posredilo tekom enega leta otvoriti stalno galerijo, pristopno javnosti; ta prva zelo izbrana zbirka sicer ni večja kot kakšna privatna zbirka, vendar je že v tem obsegu dosegla dvoje: prvič izrazilo kaže tip slovenske moderne umetnosti in drugič prča, da je bilo društvo potrebno; ker z malimi žrtvami bi se dala ustvariti historična in umetniška galerija narodu v nesmrtnost in vzpodbudo. Saj umetnostne galerije so bile in so najdragocenejši dragulj v glorijski vsake kulture! Društvo je v svrbo pridobitve novih članov priložilo mesečnikom „Ljubljanskemu Zvonu“ in „Dom in Svetu“ letna poročila prvoga poslovnega leta s čeki in prošnjo za malenkostni letni prispevek *tridesetih kron*; okrog 4000 takih vlog je prišlo naši inteligenci v roko in v teku petih mesecev se je prijavilo 25 članov! To je eno; drugo je temu enako. „Galerija je odprta dvakrat tedensko zdaj že deset mesecev; v sredi Ljubljane, na vidnem prostoru ima tablo. In v teh desetih mesecih je posejilo od 70.000 mestnih prebivalcev okrog 600! Zdi se nam potrebno, da konstatiramo ti dve dejstvi, ki spadata v zalosten del naše „kulturnosti“ in prosimo vse, ki preberbo te vrstice in se čutijo holičakj prizadeje spričo te zalostne malomarnosti in mlakosti, da pomagajo izbristati sled takega obseja vrednega pojava in s tridesetimi kronami zidajo na sponepiku najizrazitejšega glasnika duhovne kulture sebi in potomstvu v ponos. „Narodna galerija“ v Ljubljani.
— Mestno gledališče v Celju je v pogajanjih z ansamblom moskovskega mestnega gledališča, ki je an-

Drzen vlom v Ljubljani.

Škoda pol milijona kron.

Ljubljana, 10. januarja.

V stari, že nad 100 let obstoječi hiši štev. 3. v Wolfovi ulici ima svojo prodajalno zlatnine in dragocenosti ugledni zlatar Ludovik Černe. Skupno s svojim sinom Ludovikom vodi prodajalno. Hiša je tudi njegova last.

Kakor običajno, je tudi danes gospod Černe v opoldanskih urah zapri svojo trgovino. Lokali se nahajajo v pritličju in nekateri prostori meje na Ljubljnico. Po ozkem hodniku se pride do okna male sobe, mejeje na strugo Ljubljnice. Ze tekom večerajšnjega dneva je hišnica Brencé čutila čudno šumenje in ropotanje, toda ni mislila, da bi kdo poskusil vlomiti v prodajalno zlatnine skozi okno, ki je bilo onreženo z močnim železnim križem. Ta ropot in šum je čutila tudi danes ob opoldanskih urah, toda ni mu pripisovala nikakega pomena.

Ob 1.45 popoldne je g. Ludovik Černe star. zopet odprl prodajalno. Z začudenjem in strahom je na prvi pogled ugotovil, da je bila njegova trgovina med opoldansko pavzo popolnoma izropana.

V kratkem času opoldanske zatvoritve je iz prodajalne izginila vsa zlatnina, briljanti in druge dragocenosti. Ostalo je le nekaj manj vrednih predmetov.

Kako je bil izvršen vlom?

Takoj je bilo jasno, da je moral drzen in rafiniran vlomilec izvršiti vlom po skrbno zasnovanem načrtu, dobro poznavajoč topografijo prodajalne. V ozadiju prodajalne proti Ljubljnici so mala vrata, ki vodijo na hodnik in so običajno zaklenjena od znotraj. Gospod Černe star. je najpopreje mislil, da je morda njegov sin Ludovik ml. pozabil vrata zaklenjeni in da je tako nemoteno prišel vlomilec v prodajalno. V resnici so bila vrata po vltomu nezaklenjena. No, pri natečajnejšem ogledu je zapazil, da je del železnega križa na oknu v hodniku, ki vodi proti Ljubljnici, glajsko pricoljen. Vlomilec je

gazirano sedaj v Ljubljani, za dva, oziroma za tri gostovanja v celjskem gledališču.
— Risto Savin, nove skladbe. Pri tvrdki Goričar & Leskovič v Celju sta izšla dva zvezka pesmi skladatelja opere „Lepa Vida“, Risto Savina, in sicer po pesnitvah Otona Zupantića. Naročajo se pri založništvu ali pri vsaki drugi večji knjigarni. 175

Sport in turistika.

st Sport. Ravnokar je izšla 2. številka te spornice revije na prvem mestu informativen članek „Vpliv zimskega sportnega človeka“ ter zanimivo poročilo o sportnem gibanju v Mariboru. Številka prináša več lepih ilustracij.

st Smučarji, ki hočejo na Mrzlem Studencu prenočevati. se morajo zglasiti v pisarni „Gozdnege oskrbnstva Bled“ in plačati za vsako posteljo tarifno ceno, ki znaša pet kron na dan, na kar dobe tozadevno potrdilo. Perilo mora vsak plačati posebej tamošnjemu gozdarju, istotako potrestro in razsvetljavo. Pripominjamo, da je prenočevanje v lovski hiši na Mrzlem Studencu je tedaj dovoljeno, kadar verski zaklad tamošnje prostore ne rabi in da so na razpolago tri postelje. V Kranjski gori in na Rudnem polju ni nobene postelje na razpolago.

st Zimski sporti na Bledu. Središče prekrasne Gorenjske ni zaostalo v zimsko-sportnem življenju za drugimi zimsko-sportnimi središči. Vse se je storilo, da se dovolj tudi razvajenim sportnikom. Posetnikom Bleda je na razpolago sankališče, drsališče in smučski teren. — Sankališče v južnem delu je na novo zgrajeno in prvovrstno pripravljeno za umetnike-sportnike in dirkače. Dolgo je 700 m z lepimi zavoji in v letom na jezero, kar je nenavadeu užitek. Drugo, zabavno sankališče je Pod Gradom in nekoliko krajše. Led v Zaki je 12 cm debel, torej popolnoma zadostuje in je gladek kot steklo. Vpeljati se mora tudi tečaj za drsanje. Poučevalo se bo v Zaki vsak dan ob ugodnem vremenu od 14. do 16. ure. Na ledu se bodo priredile tudi zabavne veselice z godbo. Za smuške izleže pride v poštev cela vrsta krasnih tur, med njimi najlepša Bled-Bohinj. Za prenočišča je preskrbljeno. Cene so zmerne.

SPOMNITE SE «JUGOSLOVENSKE MATICE»!

dompel v prodajalno očitno skozi okno. Z nekim železnim drogom, ki ga je pustil na licu mesta, je vlomilec dvignil polovico zunanega okna, prepilil še ostalo železno mrežo, dvignil z železnim drogom notranje okno in nemoteno stopil v prodajalno, kjer si je izbral bogat plen.

Bogat plen.

Vlomilec je bil zelo izbiren. Svoje žepe si je napolnil s najboljšimi dragocenostmi. Prezirljivo je pustil na miru vse manjvredno blago, alpa, in double predmete. Še dotaknil se jih ni. Tudi dnevno in veliko blagajno je pustil nedotaknjene. Pobral pa je vso drago in težko zlatnino, briljante in druge dragocenosti. Na mestu je pustil tudi vse gospodu Černetu v popravilo izročene ure in druge zlatnine, ki so last raznih strank, tako, da nobena stranka ni oškodovana.

Vlomilec je med drugim pobral: 150 zlatih verižic, okoli 24 briljantnih prstanov, briljantne uhane in obeske, zlate uhane, dve zlati moški uri, zlate broške, zlate zapestnice in 12 srebrnih doz. Škoda cenijo na pol milijona kron.

Policija na delu.

G. Černe je takoj alarmiral kriminalni oddelek polic. ravnateljstva. Kmalu so prišli stražniki in detektivi, ki so se z vneto lotili prvoga poizvedovalnega četa. Dognali so, da se je vlomilec odstranil skozi vrata v ozadiju trgovine, ki so bila znotraj zaklenjena. Predno je odšel je previdno zopet položil odpiljeni del železnega križa na okno nazaj ter okno zapri. Policija je vse za nadaljno preiskavo važne predmete fotografirala in zaščitela stranke v hiši, če niso kaj posebnega opazile. Vse straznice po mestu in v okolici so bile takoj obveščene in na kolo-dvorih uvedena ostra paznja. Medtem se v oropani trgovini vrši natančna inventura. Do večera naporna poizvedovanja kriminalnih organov še niso imela uspeha.

Politične beležke

Odstop dr. Tavčarja Danes uaznanja v posebnem pismu volilec narodni poslanec dr. Ivan Tavčar, da je odložil svoj mandat v ustavovorni

Domache vesti.

Ljubljana, 10. januarja.

*** Odhod naših čet v logaške kraje.** Italijani zapuščajo vse one logaške kraje, ki so nam pripoznani v rapalski pogodbi. Danes ob 2. uri popoldne je med sviranjem godbe dravske divizije odšla četa vojaštva ljubljanske garnizije z vrhniškim vlakom na Vrhniko, od koder odide tekom naslednjih dni v Logatec.

*** Italijanski liberalizem.** V Gorici je tamošnji prefekt izdal naredbo, da morajo zasebni delodajalci odpustiti od dela vse Jugoslovane, ki so rodno iz ozemlja, ki po rapalski pogodbi ne pripada Italiji. To naredbo so zlasti izkoristili italijanski nacionalisti, ki so brez odpovedi z novim letom odpustili iz službe vse take uslužbenke, se več, odpustili so tudi Slovence, ki so rodno iz neodrešenega ozemlja, a nočejo biti Italijani. — Tak je v resnici oni liberalizem italijanske kulture, o katerem sta v Rapalu govorila Gjalotti in Sforza.

*** Diskusije o načrtu ustave** prirediteljsko društvo „Pravnik“. Prva se vrši „o ustavi in verstvu“ v četrtek dne 13. t. m. popoldne ob 5. uri v sodni palači, soba št. 79. Poročevalca gg. univ. prof. dr. R. Kušej in vodja poverjenišva za uk in bogocastje dr. F. Skaberne.

*** O geometrijskih pripravnikih** nam pišejo iz geometrijskih krogov: Geometrijski stan stremi za izpopolnitvijo svoje strokovne naobrazbe, ki se je doslej s tem, da se razširi geodetski tečaj v popolno fakulteto 8 semestrov, kakor se je to faktično že zgodilo na tehnikih v Zagrebu in na drugih tehnikah. Ker pa je navedba finančnega ekonomskega komiteja št. 2441 z dne 11. septembra 1920. v nasprotju s stremiljenjem po višji naobrazbi, je zavzel geometrijski stan v celih krajevini odločno stališče proti tej naredbi in zahteva njen preki. Geometrijski stan zahteva, da se nastavijo kot geometrijski samo kvalificirani, t. j. oni, ki imajo popolno fakultetno naobrazbo in v prihodnji dobi geometrijske geodetski tečaj. Na ta dejstva se opozarjajo morebitni kompetentni za mesta geometrijskih pripravnikov, da ne bodo razočarani vsled nasprotnega stališča, ki ga zavzema ves geometrijski stan napram tej naredbi.

*** Ureditev službenih prejemkov** upokojenih učiteljev. Iz ministrstva prosvete javljajo: po naredbi ministra prosvete se bo računala učiteljem in učiteljicam, ki so stopili v času od 20. julija do 30. novembra 1919. v pokoj, penzija po plači, ki bi jo imeli s 1. decembrom istega leta. Pokojnina in dodatki se računajo od 1. decembra 1919. naprej.

*** 20dinarske bankovce** je sklenil upravni odbor Narodne banke vzeti v teku trin mesecev iz prometa. Kateri razlogi so bili za ta sklep merodajni in če se izdajo novi bankovci ni javljeno.

*** Povračilo faks na vstopnice.** Po členu 7. tretjem odstavku Pravilnika k tar. post. 99 a zakona o taksah, je vlagati prošnje za povračilo takse na vstopnice v roku petih dni. Kadar je pa bila taksa vplačana za celo serijo prireditelj, imajo prireditelji — po informaciji delegacije ministrstva financ — pravico do povračila takse za vse one neprodane vstopnice, ki so ostale po poslednji prireditvi. Za vložitev prošnje določeni petdnevni rok teče v tem primeru od dneva zadnje prireditve, ne glede na to, kedaj so bile vstopnice pri davčnem uradu zigosane, odnosno taksa vplačana.

*** Iz Radovljice** smo dobili več priložb proti tamošnjemu davčnemu uradu K., ki se baje napram sirankam jako nevljudno obnaša. Prizadeti prosijo za remediuro.

*** Pridobitev državljanstva naše krajevine.** Rok za vlaganja izjav opcije po § 11. uredbi o pridobitvi državljanstva, ki je bil prvotno določen na 15. januarja 1921, je podaljšan do dne 15. marca 1921. Izjave opcije za državljanstvo Avstrije, Českoslovaške, Poljske, Rumunije v zmislu § 22 iste uredbe je vložiti do dne 15. januarja 1921. Ker vlagajo mnoge stranke prošnje za državljanstvo brez predpisanih prilog, se ponovno opozarjajo vse prizadete, da se držijo točno predpisov uredbe, ker se drugače povzročajo nevrobne dele.

*** Pokrajinske carinske direkcije.** Kakor poročila zagrebška „Riječ“, se osnujejo v bližnji prihodnosti pokrajinske carinske direkcije za enkrat v Ljubljani, Zagrebu, Skoplju in Novem Sadu.

*** Podržavljanje policije v Osijeku.** Po predlogu občinskega sveta v Osijeku je tamošnja policija podržavljanja.

*** Imenovanje pri žandarmeriji.** Dosedanji komandant orožništva na Hrvaškem, polkovnik Milan Mizler, je imenovan za pomočnika komandanta celokupne žandarmerije Srbov, Hrvatov in Slovencev s sedežem v Beogradu ter je svoje uradne posle že izročil

svojemu nasledniku, polkovniku Petru Radoševiću.

*** Legitimacije prodajalcev.** Sarajevska policija je izdala odredbo, da se mora vsaka oseba, ki hoče prodati kakor blago, bodisi trgovcem ali pa starijarjem, poprej legitimirati. Policija upa, da se bodo na ta način tatvine in prodaje ukradenih stvari znatno zmanjšale, ako že ne preprečile.

*** Nabava šnofanca.** Človek bi mislil, da pri nas ni več ljudi, ki si radi napaše svoj nos s šnofancem. Temu pa ni tako! Takih je še dosti in uprava državnih monopolov je v skrbi, da toliko nosov ne ostane brez užitka. Zato je sklenila nabaviti 3000 kilogramov šnofanca „Cam“ ter v to svrhu določila licitacijo na dan 29. januarja. Prijatelj šnofanca bo ta vest gotovo razveselila.

*** Jugoslovenska Mafica** je razvila v Mariboru izredno živahno delovanje. Število članov je doseglo že 1396. Tudi z dežele se je prijavilo mnogo udov in delavnih poverje, nikov.

*** Odmev 13. oktobra.** V soboto zvečer se je vršila pred mariborskim sodiščem razprava proti urednikoma Reharju in Jugu, knjigovodji Doležalu in akademiku Verstošku, sinu bivšega poverjenika, radi nepriglasitve protestnega shoda, ki se je vršil dne 13. oktobra v Mariboru in kateremu so, kakor znano, sledile demonstracije s pobijanjem šip. Ker je smatralo sodišče ustмено priglasištev za veljavno, so bili vsi obtoženci oproščeni. Prve tri je zagovarjal dr. Reisman, zadnjega pa dr. Juvan.

*** Poverjenišvo organizacij vojnih invalidov**, vdov in sirot v Mariboru prirediteljsko društvo „Pravnik“ dne 16. t. m. v restavraciji Fuchs predavanje o invalidskih vprašanjih. Predavali bodo: poverjenik za socialno skrb Ribnikar, direktor invalidskega oddelka ministrstva za socialno politiko dr. Jež in zdravnik dr. Brejc.

*** Iz Rogaške Slatine** nam pišejo: Zacasni ravnatelj kopališča, Dolenc, je se vedno tu. Se vedno nastopa zelo oblastno, vendar je že izgubil staro sigurnost. To se vidi tudi na njegovih „stebrih“. Nekateri poduradniki so vse storili, da se mu prikupijo; bili so mu kakor hlapi — danes pa tudi oni že nekoliko nezaupljivo gledajo svojega gospodarja in razmišljajo. — Gospodarstvo gre svojo storo pot. Se vedno je g. ravnatelj neprestano na „službenem“ potovanju, se vedno so na vrsti nedeljski veselji izleti z izmučenimi zdraviliškimi konji. Zasluzeno plačilo pa ne bo izosialo. Pred božičnimi prazniki je priredil gospod ravnatelj lov na Janini. Račun je delal s krmarjem „pri Belem volu“ in deset zajcev je odšlo v Ljubljino čestitat praznike klerikalni gospodi ter pripravil večer gospoda Dolenca. Udeležniki lova pa bodo delali račun s sodnijo, ker so lovili po večini brez orožnega lista. — Gospod ravnatelj si je dobil sedaj projektorja, ki piše utemu v prilog poročila v neki listni vsaki dnevnik, ki ga je preje ostro prijel. To je zanimiva stvar! — Na Slatinu imamo terno, da se ubiješ. Le cesta, po kateri se naš paša spreha, je razsvetljena.

*** Pogreb umrlega Armina Gradišnika**, nadučitelja okoliške šole v Celju, se vrši s celjskega kolodvora v torek dne 11. t. m. ob 3. uri popoldne.

*** Zglaševalni predpisi in prenočevanje tujcev.** Te dni je ljubljanska policija ovadila sodišču neko gostilničarico iz Kolodvorske ulice zaradi prestopka proti zglaševalnim predpisom, ker so nadzorovalni organi neko jutro dobili v njeni gostilni 12 ameriških izseljencev, ki so kar v gostilniških prostorih prenočevali. Policija stoji torej na stališču, da se morajo prijavitelj tudi taki tujci, ki prenočujejo po gostilnah in kavarnah, ko ne morejo dobiti strehe vsled prenapoljenosti hotelov in prenočišč.

*** Slovensko trgovsko društvo** „Merkur“ prireditelj, kakor smo že poročali, v ponedeljek dne 17. januarja v dvorani Mesnega doma ob 19. uri predavanje o Siamu in vzhodnoazijskih deželah. Predaval bo inž. Ferdo Lubiša, ki je proučeval kot siamski državni svetnik skoro 15 let vzhodnoazijske razmere. Predavanje bo ilustrirano s sklopicnimi slikami. Vstop prost. Gospode člani, trgovci, industrijci in vse, ki se zanimajo za tamkajšnje gospodarske razmere, opozarjamo vnovič na to zanimivo predavanje.

*** Trgovsko (bolniško in podporo društvo** v Ljubljani naznanja svojim članom, da se vrši v četrtek dne 13. t. m. v sejni dvorani mestnega magistrata ob pol 20. uri izreden občni zbor. Na dnevnem redu so sledeče točke: 1.) sprememba pravil in 2.) raznoterosti. Vse člane

prosimo, da se občnega zbora množično udeležijo.

*** Pripravljalni odbor** odseka postajnih in pomožno-postajnih odpravnikov ZJZ vabi vse tovariše Južne in državne železnice, da se zanesljivo udeležijo stanovskega sestanka v nedeljo dne 16. t. m. ob 11. uri popoldne v gostilni pri Novem svetu, Gosposvetska cesta.

*** Na Vranskem se snuje novo obrtno društvo.** Ustanovni občni zbor se vrši v nedeljo 16. t. m. ob 2. uri popoldne.

*** Pevsko društvo** „Ljubljanski Zvon“ vabi vse svoje pevce in pevke na važen sestanek dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer v društveni sobi, nato odborova seja. — Odbor.

*** Smrtna kosa.** Dne 9. t. m. je umrl na Polunah pri Celju 78letni občinski ubožec Jurij Špes, 10. t. m. pa v Celju trgovec delikates Josip Zamparutti v starosti 32 let na pljučnici.

*** Umrla je v Idriji** gospa Marija Baebler, soproga rudarskega svečnika v Idriji. — N. v. m. p.

*** Oropana železniška postaja.** Na železniški postaji v Ormožu se je te dni izvršil roparski napad. Oborožena tolpa je prišla ponoči na postajo, nastala službojočemu uradniku revolver na prsa ter zahtevala denar. Uradnik je moral tolpi izročiti najprej svoj denar, potem denar iz blagajne in ker je bilo roparjem to še premalo, so zahtevali tudi denar iz glavne blagajne. A do glavne blagajne uradnik nima vseh ključev. Zato je tolpa zahtevala, naj pride postajenačelnik s ključi. Slučajno pa se je med tem približala nočna straža z lučjo. Roparji so izginili v temi in pustili uradnika pri prazni blagajni. Sumi se, da se je roparska tolpa priklatlila iz Hrvaške.

*** Nevaren vlomilec** prijet. Dne 5. t. m. zjutraj je Alojzij Zalokar zapazil, da je bilo v noči vlomljeno v njegovo čevljarstvo delavnico v Florjanski ulici št. 6 ter odnesenih 17 parov raznih čevljev v vrednosti čez 9000 kron. Zadevno je javil takoj stražnici 5, ki je nato obvestila vse druge oddelke v zvezi zasledovanja. Se isto jutro je stražnik zapazil na Starem trgu nekega mladeniča, ki je prodajal par novih ženskih čevljev; ustavlil je prodajalca ter ugotovil, da so bili čevlji ukradeni pri Zalokarju. Na policijskem ravnanju se je aretiranec izdal za Nikolo Ivančiča, begunca iz Trsta. Trdil je, da je čevlje kupil prejšnji večer od dveh Bosancev, katere je natančno popisal, za 160 kron. Ker ni imel nobenih dokumentov, se ga je natančno perustriralo ter ugotovilo, da je identičen z Nikolo Lukaričem, rodom iz Reke, ki je še meseca januarja 1920 pobegnil iz zaporov v Zagrebu. Aretiranec je slednjič priznal tatvino čevljev, ki jih je v neki ograji za Ulico na grad zakopal. Tam so čevlje tudi našli. Zaradi te tatvine, kakor tudi zaradi raznih drugih lumparij, je bil Lukarič izročen sodišču.

*** Zasačen železniški tat.** Pred odhodom zagrebškega vlaka dne 6. t. m. je kriminalni organ na glavnem kolodvoru opazoval nekega 21letnega mladeniča, ki je imel pri sebi dva velika ovoja. Ko ga je kriminalni organ ustavlil in začel izpraševati kam se pelje, je bil zelo prijazen in rekel: „ali me ne poznate, jaz sem iz Šiške; v ovojih ima perilo, ki ga ponesev v Lukavko, svojemu prijatelju Čehu. Kriminalni organ je pa moža pozval, da gre z njim na stražnico, kjer je bilo veliko presenečenje. V ovojih je bilo zelo fino perilo, 30 rjuh, 22 obrisalk in 27 preplek z aznambami V. K., v skupni vrednosti 10.430 K. Ustavljenec je pričel teh dokazov priznat, da je prejšnji dan zvečer vlomil v železniški voz, v katerem je bilo brzovozno blago in po kraled perilo; poveljal je, da je Kociper Ivan iz ptujske okolice in priznal, da je specialista v železniških tatvinah. Pred preobratom je kot vojak na beljaškem kolodvoru toliko živl pokradel, da si je prihranil 30.000 kron. Policija je ugotovila, da je Kociper znan tat in je bil v vojaških zaporih v šentpeterski vojašnici, od koder je pobegnil meseca junija minulega leta. Izročili so ga vojaški oblasti. Perilo pa dali gospej Krisperjevi kot lastnici.

Skolski vestnik.

sv Sokol na Mati ima dne 16. t. m. v gostilni Mravljak izreden občni zbor.

sv Mariborski Sokol je na zadnjem občnem zboru izvolil sledeči odbor: starosta dr. Serbec, podstarosta učitelj Tomazič, odborniki Haller, Milost, Vrščič, Plich, Majer, Bureš, Hren in Stopar, odbornice Kranjčeva, Planinškova in Baranova, načelnik Julče Novak, podnačelniki Perne, Stanek in Bajčičeva, praporščak Volčič. V preteklem letu je telovadilo pri Sokolu nad 1000 oseb v štirih telovadnicah. Društvo je ustanovilo tudi svoj jezdni odsek, ki šteje 10 članov. Premožanje znaša 145.000 kron.

Gospodarstvo

= Karlovačka industrija drva je premestila svoj sedež iz Karlovca v Zagreb. Večino njenih delavnic je kupila Brodeška banka. Izvoljen je bil popolnoma nov odbor, in sicer za predsednika Rudolf Pilepič, za podpredsednika pa Milan Trpič.

= Podružnica Narodne banke. Narodna banka d. d. v Zagrebu, ovirom v najkrajšem času svojo podružnico v Šibeniku. Priprave so že gotove. Potrebno je še samo, da Italijani izpraznijo mesto.

= Ravnatelj zagrebške Jadranske banke. Za ravnatelja Jadranske banke v Zagrebu bo namesto odstojševskega Hercega, imenovan Kamenarovič, ki se nahaja sedaj z Lupisom v Ameriki, da zainteresira tamošnje jugoslovanske koloniste za naša podjetja.

= Kriza v industriji vžigalca. Tvoronica „Drava“ d. d. je morala skriti svoje obratovanje na tri in pol dneva v tednu. Tvoronica ima namreč v zalogi ogromne množice vžigalca, ki jih monopolna uprava noče odkupiti, izvoza pa tudi ne dovoli.

= Nova domača tvornica kemičnih produktov. V Karlovcu so ustanovila zagrebška društva „Isis“ in budimpeštanska „Chinoim“ novo tvornico za kemično-lekarniške produkte. Tvoronica je edina te vrste na celnem Balkanu in se bo pečala s proizvajanjem in razpečevanjem raznih tablet in infekcijskih tekočin ter s predelavanjem zdravilnih rastlin. Razpečevala bo tudi za naše ozemlje kemične in lekarniške produkte budimpeštanske tovarne „Chinoim“. Predsednik družbe je vsučulski profesor dr. G. Janeček v Zagrebu.

= Trgovinski muzeji na Balkanu. Českoslovaška vlada je v sporazumu z zastopniki trgovskih in obrtnih zbornic odločila ustanoviti v Jugoslaviji, Bolgariji, Rumuniji in v Cargradu takozvane trgovinske muzeje, da s pomočjo njih dvigne izvoz čeških industrijskih produktov na Balkan. Središče trgovine z Balkanom bo Bratislava, kjer ustanove orijentalno akademijo s kulturnim in ekonomskim oddelkom.

= Nova lesna delniška družba. „Jugoslovanski Lloyd“ poroča, da se je v Kranju osnovala nova lesna delniška družba Banhajer in sin z glavnico 4 milijonov kron.

= Obrtni vestnik je stopil z novim letom v svoj četrti letnik. Izhajal bo, kakor doslej, dvakrat mesečno ter razpravljal o aktualnih vprašanjih našega obrtništva. Prva letošnja številka poroča o položaju obrtnega stanu, o ustanovitvi industrijsko-obrtnega muzeja v Beogradu, o pomenu amiranege betona v stavbeni obrti itd. List, ki je oficielno glasilo Deželne zveze kranjskih obrtnih združenj v Ljubljani in Zveze južnoštajerskih obrtnih združenj, stane letno 48 kron.

= Pristajbine za brzozavke, predane na postajah južne železnice. Ministrstvo za pošto in brzozav v Beogradu je dovolilo, da poviša južna železnica s 15. januarjem 1921 pribitek k pristobini za zasebne brzozavke od 2 na 4 pare od besede.

= Blago za Jugoslavijo. Naša trgovska agencija v Solunu poroča, da je dospelo pet parnikov iz Liverpoola, Amsterdama in Hamburga, z blagom za našo krajevino.

= Paketni promet z Orient-ekspresom. Med družbo za spalne vozove in našo železniško upravo je prišlo do sporazuma glede odpremanja malih zavozov z vlaki, te družbe. Za prevoz se bo plačalo 50 % več kakor za ročno prtljago, družba pa jamči za blago in plača odškodnino. Blago se bo pošillalo s Simplan-ekspresom ter bo vso manipulacijo vršilo osebje družb. Take zavozje bo odpošillala družba tudi iz Beograda v Pariz in bo v to svrhu na razpolago vsak teden en vagon. Ta služba se bo začela opravljati po 1. februarju.

= Transportni troški iz Amerike v Evropo so se radi obilnega ladijskega prostora silno zmanjšali. Prevoz ene tone moke, postavljene v Trst, stane 1.60 dolarjev ali okroglo dve kroni za en kilogram. V trgovskih krogih se smatra, da bi ameriška živila mogla konkurirati našemu izvozu, ako bi padel kurz dolarja.

= Nova avstrijska parobrodna družba. Österreichische Kreditanstalt, ki se nahaja, odkar je v zvezi z tvrdkama Kuhn, Löwy & Co. in Warburg v ozkih stikih z različnimi ameriški finančnimi skupinami, se pogaja sedaj s Hap-pag Hariman radi ustanovitve avstrijske parobrodne družbe, ki bi imela svoje izhodišče v Hamburgu. Pogajanja bodo trajala še par tednov, ker je Avstriji radi silno slabe valute otežkočena nabava ladij.

Borza 10. januarja.

Zagreb. Po večdnevem odmoru je imela današnja borza nekoliko živahnije lice in so se nekateri tečajji malo dvignili. Povpraševanje po ciklkih je bilo precej živahno, porastle pa so sa-

mo delnice lesnih družb. Devize: Berlin 214 do 216, Milan 530 do 534, London 545 do 552, Newyork 154 do 154.50, Pariz 915 do 925, Praga 176 do 177.50, Zeneva 2300 do 2400, Dunaj 23.10 do 23.25. Valute: dolar 149.75 do 150.50, avstrijske krone 24 do 26, rublji 65 do 75, češke krone 168, napoleondori 490, marke 204 do 206, leji 195 do 200, italijanske lire 520 do 525.

	denar	blago
Banka za Primorje	1040	1100
Trg. obrt. banka	860	870
Banka Brod na Savi	263	268
Jadranska banka	1800	
Jugoslovenska banka	598	601
Ljubljanska kred. banka	900	915
Narodna banka	665	670
Hrv. eskomptna	1512	1530
Reča pučka	520	528
Slavonija	1200	1280
Gutman	1550	1620
Prašiediona	9150	9300
Slov. eskomptna banka	630	700
Srpska banka	725	735
Eksplotacija drva	1350	1700
Joranim	810	820
Dubrovačka parobr. dr.	6350	
Narodna šunska ind.	800	820

Dunaj, devize: Zagreb 438 do 442, Berlin 954 do 960, Budimpešta 115 do 117, Bukarešta 885 do 895, London 2475 do 2495, Milan 2325 do 2345, Newyork 682 do 686, Pariz 4040 do 4080, Praga 770 do 776, Sofija 745 do 755, Varšava 84 do 86, Zürich 10450 do 10500. Valute: dinarji 1748 do 1768, dolarji 673 do 677, francoski franki 4040 do 4080, švicarski franki 10450 do 10500, českoslovaške krone 771 do 777, ogrske krone 117 do 119, leji 877 do 887, levi 745 do 755, lire 2325 do 2345, marke 953.50 do 959.50, poljske marke 91.75 do 93.75, funti 1470 do 1490, rublji 337 do 343.

Avstr. kroaska renta	94.—
— majska renta	96.—
Ogrska krona	223.—
V. avstrijsko vojno pos.	—
Turške srečke	3650.—
Kreditni zavod za trg. in ind.	1415.—
Anglobanka	1308.—
Bankverein	1259.—
Länderbank	1825.—
Avstro-Ogrska banka	5800.—
Bosnanska zemaljska banka	1008.—
Zivnostenska banka	3498.—
Državne železnice	5205.—
Lombarde	8108.—
Alpine-Montan	6100.—
Praška železna industr.	13800.—
Leykam, papirnica	7740.—

Praga, devize: Beograd 230 do 232, Berlin 121.25 do 122.75, Bukarešta 117.75 do 119.25, Zürich 1358.50 do 1361.50, Milan 305.50 do 307.50, Pariz 528.50 do 531.50, London 320.50 do 322.50, Newyork 88 do 89, Dunaj 12.425 do 13.425, Zagreb 56.75 do 57.75, Varšava 11 do 12, Budimpešta 14.375 do 15.375. Valute: jugoslovanske note 221 do 223, marke 121.25 do 122.75, rumun. note 117.75—119.25, bolgarske note 92.75 do 93.75, švica 1353.50 do 1356.50, lire 302.50 do 304.50, francoski franki 525.50 do 527.50, funti 318.50 do 320.50, dolarji 87 do 88, avstrijske žig. 12.625 do 13.625, poljske marke 10 do 11.

Berlin, devize: Italija 250.70 do 271.30, London 264.70 do 265.30, Newyork 72.67 do 72.83, Pariz 430.55 do 431.45, švica 1115.85 do 1118.15, Dunaj zigosane 15.35 do 15.62, Praga 81.65 do 81.85, Budimpešta 12.08 do 13.012.

Zürich, devize: Berlin 8.95, Newyork 651, London 23.63, Pariz 38.60, Milan 22.40, Praga 7.35, Budimpešta 1.075, Zagreb 4.20, Bukarešta 8.50, Varšava 0.95, Dunaj 1.40, zigosane 1.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 596 m nad morjem					
Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
10. jan.	7. uri	761.6	-0.2	sl. jvzh.	obl.
10. jan.	14. uri	740.9	-0.1	sl. jvzh.	obl. obl.
10. jan.	21. uri	739.3	-0.7	sl. sev. zap.	obl.

prednja včrtažnja temperatura 7.6 normalna - 2.7
Vremenska napoved: jošno spretilo, vreme
Solnce vzhaja danes ob 7.42 zasaen ob 16.24

DOBER DAN! In nikarkih bolečin ne bodete imeti! Je uporabljate Fellerjev Elsa fluid in Elsa kroglice. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici Elsa fluida 42 — K. 6 štalijske Elsa-kroglice 18 — kron. Ideal vseh sredstev za negovanje lepote so Fellerjeva obrazna pomada močnejše vrste 15 — K. Fellerjevo pravo medicinalno liližno mlečno mlo z znamko „Elsa“ 19 —. Fellerjeva Tannolina pomada za rast las, veliki lonček 15 — K. — Tudi vsi drugi Elsa izdelki tvrdke Eugen V. Feller. Donji Stubiči, Elsa trg št. 351 na Hrvaškem so vseskozi zanesljivi in priporočljivi. 436

Prigode gospoda Collina.

Roman.

(Prevod iz švedščine. F. J.)

Ce nisem, potem gotovo samo zato ne, ker mi je grlo bilo kakor stisnjeno ... Kajti tam na koridoru na pragu blagajniške sobe sem zagledal v čudnem belem fosforjem sijaju konture telesa in obraza — svojega lasnega!

Iz bolniške sobe se je zopet začel strašen kašelj.

Ne vem, kaj se je potem zgodilo, ne vem, koliko časa je poteklo, ali ure ali samo minute. Naenkrat sem se zavedel, kako bežim po koridoru k svoji kajiti, letim in niti ne mislim na previdnost, vrata kajite odričem in iščem z rokami po svojem predalu, kjer imam steklenico. Zdi se mi, da iščem ure in ure, končno jo najdem in izlijem goreči whisky v grlo v dolgih požirkih. Počasi se otresem zone, ki se vrača še vsakih pet ali deset minut. Ves prizor vidim zopet pred seboj, na pol odprta težka vrata, medlo postavje, tesno luč, svoj lastni obraz, vse, ... Nov požirek iz steklenice in nov presledek, ko poskušajo moji možgani razumeti to strašno nerazumljivo prigodo in odgovoriti na tisoč vprašanih, ki se porajajo sama. In potem zopet nova vizija vsega dogodka ...

Ali sem znorel? Ali sem takrat bil blazen? Ali sem res kaj videl? Toda ne, to ni mogoče, seveda sem videl, videl tako jasno, kakor vidim sedaj prazno steklenico pred seboj. Da, res sem videl.

In potem? Hudič! Nič sedaj, ko sem vso stvar zapisal, se še nisem otrese strahu. Če bi vsaj še imel kaj whiskyja!

27. oktobra. — Neprijazen dan. Glava me še boli vsled množine močnega whiskyja, ki sem ga nocoj izpil, da pozabim ... ne, saj nočem niti napisati, kaj. Saj tega itak ne pozabim nikdar več. Na Malto smo pristali in je pred dvema urama zopet zapustili, neposredno predno se je zračilo. Deževalo je in one malenkosti, ki jih je ladja morala na Malto opraviti, so bile hitro opravljene. Nikdo se ni izkrcal. Nikdo razven

pastorja in njegovega nečaka. Ali si moreš misliti takšnega starca? Včasaj se je zdelo, da se počuti bolje. Nečak je po lunchu prišel na krov in se ves svetil. Pripovedoval je, da je bila noč prav mirna in dobra (jaz pa poznam nekoga, ki noč zanj ni bila prav prijetna), da je stari jedel s tekočim in da trdi, da že čuti, kako upliva dobri zrak nanj! Ni mi treba pristaviti, da je zlasti pri damah zavladalo za to splošno veselje. Popoldne je pričelo splošno romanje doli v bolniško sobo, seveda samo za četril ure ali tako, in starega so razvedili, da mora gotovo celo njemu biti neprijetno. Nečak se je kar svetil same zadovoljnosti, in kapitan Selby skoraj ravno tako. Stal je in neprestano zrl v starega duhovnika, kakor da gleda svojega lastnega očeta. Neprestano je ponavljal: „Ce pridem kedaj še na Malto, Vas gotovo obiščem, gospod pastor. Potem Vam prinesem iz Indije nekaj najjihnih ajdov, da jih krstite!“ — „Storite to, storite to“, je odgovoril stari slabotno in mirno ter ljubeznivo, ne da bi se najmanj razhudil. „Storite to, kapitan Selby. Vedno mi boste dobrodošli.“

„In jaz, in jaz?“ so vprašale ženske kar v zбогу.

„Seveda, seveda, draga moja deca. Vse ste mi dobrodošli.“

Potem se je obrnil k meni in me nagovoril: „In tudi Vi se še kedaj spomnite svojega starega prijatelja iz Malte, s katerim ste včasih šahirali?“

Seveda sem hitro pritrilil. „To je lepo“, je odgovoril in se nasmehnil. „Saj veste, vedno ste bili šah mat!“ Ko smo dosegli vidik otoka, je po lunchu prišel bolni stavec sam za trenotek na krov. Solnce je še sijalo in prav toplo so moža oblekli in ogrnili. Čim smo pa pristali, se je shladilo in pol ure kasneje je že deževalo. Nečak je starega dal prenesti na kopno na nasilnicah. Poprej se je še od vseh poslovil, nazadnje pri kapitanu Selbyju, in kapitan je vprašal:

„No, ali vzamete torej svoj nagrobni kamen seboj, pastor?“

„Nagrobni kamen, — pa seveda, gospod kapitan, seveda.“

„Ali Vam je že bolje?“

„Ah, kapitan, kdo ve danes, kaj doživi jutri? Saj vidite, vreme je že

zopet slabše, deževati je začelo ...“

„Pa pridite z menoj v Aleksandrijo, pastor, zrak je tam še boljši nego tu!“

Stari pastor se nasmehne: „To pač ne, kapitan, pa drugič, pa drugič!“

Kapitan je izgledal, kakor da si misli: „Tega „drugič“ že ne učkava!“ — pokazati pa te misli ni hotel. — Molče je stisnil pastoru roko, in odnesli so ga na nosilnici. Potem so pričeli prazniti oni blagajniški prostor, odkoder sem mogel ogledovati brez napotja. V velikem zaboju se nahaja pastorjev nagrobni kamen. Sedaj ga vzdignejo z ladjinim žerjavom, okrežejo in postavijo na obrežje. Ko so se še ukvarjali s tem delom, sem pogledal skozi okence. V prostoru so se nahajali samo še trije ali štiri kosi, in nobenega dvoma ni, kateri med njimi je „naš“, kakor prvi G. — Tam v kotu stoji navaden rujav zaboj s prečnimi rebrci, zaprt z nekaterimi svinčenimi plombami in pečati. V možgane sem si vtisnil fotografijo vsega prostora in odšel svoj pot, da ne opozorim nikogar nase.

Uro pozneje smo v nalivu zapustili La Valette. Pristan je bil čisto prazen, samo nekaj čolnov sem videl in jahto „Naprej“ z angleško zastavo. „Naprej!“ to boji odšel tudi moje geslo. G.-ni je bo morda tudi še trobil v ušesa, potrebno pa to ni več. Naprej še nocoj, pa brez uvoda z whiskyjem! Naprej k rujavemu zaboju, ki stoji v blagajniškem prostoru, naprej k njegovi zlati vsebini! Pa brez ozira na zapreke in duhove!

(Dalje prihodnjic.)

„Kurzovci.“

(Dopis iz Maribora.)

Slovenski javnosti je ta izraz dobro poznan iz časov pred vojno. Takrat je namreč nadsodišče v Gradcu en gros fabricierlo kurzovce ter jih nameščalo pri sodiških in Spodnjem Štajerskem. Kakšne kozolce so ti kurzovci preobrščali je še vsem v spominu. Slične „kurzovci“ nam hoče sedaj vzgajati Obratno ravnateljstvo Južne železnice v Ljubljani. Namerava namreč v najkrajšem času osnovati v Ma-

riboru brezplačne tečaje za slovensčino za tukajšnje nemške železničarje. Gre za nadaljni obstoj najbolj strupenih nasprotnikov v našem, težko priboriemem Mariboru. Značilno za naše slavno ravnateljstvo je dejstvo, da sprejema še sedaj v službovanje elemente, ki slovenskega jezika sploh niso zmožni ter tako omogočuje rovanje v našem obmejnem mestu. Imamo dokaze, da so med železničarji elementi, ki se javno norčujejo iz nameravanega tečaja. Tako se je dne 3. januarja t.l. izrazil tukajšnji strojevodja Sušterskič napram službojučemu uradniku: „Gehns schreibens mi eini in den francösischen Kurs!“ In za take ljudi otvarja naše slavno ravnateljstvo tečaje, otvarja tečaje za ljudi, ki so že davno premeščeni v Nemško Avstrijo in tudi za take, ki sploh niso sem pristojni. Ali ni morda slav. ravn. znano, da so lani mariborski nemški železničarji pred plebiscitom agitirali za Nemško Avstrijo. Tem ljudem je glavna stvar, da se vpišejo v tečaj, da bi imeli namen, se kaj naučiti, o tem resno dvomimo. Najlepše pri celi stvari je pa to, da se baje namerava držati tečaje v službenih urah ter s tem še bolj prikrajšati delo, kakor je prikrajšano sedaj vsled jezikovno nesposobnega uslužbenstva. Saj je vendar več ko čudno, da ravnateljstvo, ki je po prevratu, po nalogu vlade izdalo nalog, da se mora vsak, ki hoče služiti pri Južni železnici v Jugoslaviji, tekom enega leta pričuti službenemu jeziku, samo omalovažuje to svojo naredbo.

Mi smo mnenja, da je imel do danes vsak nastavljenec Južne železnice, ki se je resno hotel pričuti slovenskemu jeziku, dovolj prilike. Kajti dobri slovenski kurzi so se vršili v Mariboru nepretrgoma in se vršijo še sedaj. Od najnovejših kurzov ne pričakujemo zato nobenega uspeha, ker smo prepričani, da tisti, ki se bodo vpisali (vpisalo se jih je do sedaj že okrog 70) nimajo niti najmanjše resne volje, se pričuti službenemu jeziku. Čudno se nam zdi, zakaj je naše obratno ravnateljstvo naenkrat tako dobrohotno. Svoječasno Južna železnica, zlasti na Štajerskem, ni sprejela niti navadnega kroznega delavca, ako ni s šolskim sprizevalom dokazal, da je zmožen nemščine. To, kar je bilo dobro svoječasno za nas Slovence, mora biti dobro tudi danes za vsakega, ki hoče služiti pri železnici, ki ima slovenski službeni jezik. Mi, odkrito rečeno, na kurzovska sprizevala ne damo nič, ali ravno tako malo damo na skušnje, ki

se vršijo po obratnem ravnateljstvu temveč zahtevamo, da se vsak, ki hoče pri nas služiti, izkaže z izpričevalom šolske oblasti, oziroma šolnikov, ne pa kaknega uradnika, ki morda niti sam pravilno slovensko ne zna. Zahtevamo to tembolj, ker imamo danes vse polno naših ljudi brezposelnih, ki bi čisto lahko nadomestili vse one, ki so svoječasno prosili za Nemško Avstrijo. Opozorjamo samo na veliko število parobrodskih mašinistov, ki so še danes brez kruha. V Mariboru je še danes brez kruha mnogo domačih, še celo železničarskih hčera, ki imajo vse predpogoje za pisarniške službe, medtem, ko sedi zlasti v delavnici mnogo nemških gospodičen, ki ne znajo prav nič slovenski. Pa tudi slovenski profesionalisti, še celo taki, ki jih je Nemška Avstrija izgnala, ne najdejo milosti pri železnici, češ da ni prostora, dočim se je našlo za časa proslulega Ogrinca dovolj prostora za nemškutarje.

Molčali smo dolgo časa, toda polagoma nam bo potrpežljivost pošla in primorani bomo, dvigniti svoj glas pred celokupno slovensko javnostjo, pa tudi v narodnem predstavništvu v Beogradu. Izjavljamo pa že danes, da se s kurzi ne bomo dali izbrisati oč in to tudi takrat ne, ako te kurze, kakor se govori, zahteva železniški komisariat v Ljubljani, ker resno dvomimo, da bi bil on za to upravičen, še manj pa verujemo, da bi imel za to pooblastilo ministrstva saobračaja.

Upamo, da si bo obratno ravnateljstvo kurze premislilo ter izvedlo svoječasno naredbo s tem, da stavi vse one, ki se do sedaj še niso naučili službenega jezika, nemški upravi na razpolago v prvi vrsti one, ki niso v Jugoslavijo pristojni, zlasti pa tudi one, ki so prosili za Avstrijo, kamor jih še vedno vleče srce. Kurzovcev v Jugoslaviji prav nič ne rabimo!

Predpust.

Vsem društvom in korporacijam nameravamo, da je Zveza jugoslovanskih železničarjev v Ljubljani ustanovila orkester na lok. ki je na razpolago. 173 p Plesna prireditve pvskega zbora Glasbene Matice v Ljubljani se vrši kot priobjljena in običajna vsakoletna prireditev v soboto, dne 29. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma. Odbor.

Lastnik in izdajatelj

Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Službo išče dobro vzgojen kmetški sin iz zasednega ozemlja, star 30 let. Naslov se izve v upr. „Jutra“, 191

Dinamo - stroj, ljubljanske napetosti, 37 amperov. ki se lahko porablja za motor 30 konjskih sil, dobro ohranjen, izdelale tvrke Siemens-Schuckert, in dva železna soda (Eisenwärel) ter druge stvari se prodajo. Več se izve: Koločevska ulica 13 I. 6 3-8

Izvežban mehanik samostojen delavec, vešč vodstvu mehaničnih felavnice, izurjen v obratu, specialist za vsake tipe motorjev, išče primerno mesto. Nastopi takoj. Ponudbe na naslov: M. Dimar, Domžale, poštnošteča 180 3-1

Pozor, sl. občinstvo! Iglejte si razstavo fino izdelanih, v izlozbi gosp. J. Gričarja v Ljubljani, Selenburgova ulica, se nahajajočih čevljev. Doko iz najljepšega usnja na roko po dunajskih vzorcih. 694 8-8

M. PERNEL, čevljarski mojster Celovška cesta št. 89 v salonu znane gostilne Vodnik.

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutra“

Platina 34 2-3 v vsaki množini se kupi. Poandbe pod „D. B.“ na upravo „Jutra“.

Več kolporterjev sprejme takoj uprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Stenice, ščurki se vsa polena mora pogumiti, ako porabljaate moju brisnisko sredstva kot: za ščurke K 20 — za stenice K 15 —, prašek za ubiti in periti K 10 — in K 20 —, prašek proti mrčesom K 10 — in K 20 —, razlilo proti nšam pri ljudih K 5 — in K 10 —, Poljške po povozit zavod za ekspano M. Jankov, Poljska ulica 3, Zagreb br. 33. 294 14

Družabnik 177 544 do 50.000 K kapitala in soudeležbo bi rad vstopil v kako trgovino ali gostilniško podjetje. Izvežban je tudi v knjigovodstvu. Naslov pri Anonč in inform. s vodu Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 6.

Mirna stranka dve osobi iz bolj h krogov, iče onosobno stanovanje s kuhinjo ali vsaj nemeblvano sobo. Vseled družinskih razmer medeva ujnina in se priporoča blagohotnemu vpoštovanju. Anončni in inform. zav. Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 19 2-3

Stavbnik 3-8 prevzame večje sgradbe ali pri večjih podjetjih skordno delo pod lastnim vodstvom s 100 sidarji za dobo do treh let. Naslov pove Anončni in inform. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Popolnoma izvežbano stenografijo in strojepisko sprejme takoj 20 2-2 pisarna dr. Otona Fetticha.

Priporočamo domače trdko:	Mali trgovski in obrtni oglasnik.	Izboje poljubn. Vsaka objava 4 K.
Krojači: Hribar Josip, Poljanska cesta 70.	Trgovine: Deronda Fran, konfekcija, manufaktura na debelo, najnižje cene, Emonska cesta 8.	
Zensko krojaštvo: Medved Fozl, Mestni trg 24/III. [d.p.]	Oblat Aleksa, zaloga čevljev vsake vrste, Sv. Petra cesta 28.	
Puskarji: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6. [L.L.]	Rogelj Marija, manufaktura, Sv. Petra cesta 38.	
Skladničar: Balkan, d. d., Dunajska c. 35. [d.p.]	Mikuš L., izdelovanje dečnikov, Mestni trg 15. 20	
Spedičila: Balkan, d. d., Dunajska c. 35. [d.p.]		

Drago Beseljak
Obl. konzec. informacijski zavod
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5, dobavlja vsi kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno, cene zmerna. 10 20

Kupim hišo
z vrtom in pritlikinami, v dobrem stanju, primerno za mesarsko ali gostilniško obrt na Kranjskem ali v Sloveniji sploh. Anonč. in inform. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 179

Zahtevajte v kavarnah, gostilnah, brivnicah in javnih lokalih „JUTRO“

Lepo vinogradniško posestvo z lepo hišo, gospodarskim poslopijem, novo sortiranim vinogradom, sadonosnostim, travniki in gozdom, s vsemi potrebnimi za neodvisno gospodarstvo, se pod jako ugodnimi pogoji prodaj. Naslov in informacije dá Anonč. in inform. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 178

Vestne raznašalce, oziroma raznašalke za novo ustanovljene okraje sprejme takoj uprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

DELNIŠKA TISKARNA
D. D. (prej Tiskarna Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg)
v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 16
se priporoča 35 34
za izdelovanje vseh tiskovin od posetnic do najumetnejšega barvnega tiska, kakor tudi za natiskovanje listov, časopisov, trgovinskih in uradnih tiskovin. Vsa ta dela izvršuje kar najhitreje in po strogo strokovnih pravilih.
Obenem priporoča knjigoveznico, svojo najbolje urejeno, ki izvršuje knjigoveška dela od najpreprosteje do najfineje vrste.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša ljubljana, srčno dobra soproga, mama, oziroma stara mama, gospa **Marija Baebler, roj. Štular** po dolgi mučepolni bolezni 9. t. m. preminula v Idriji, kjer se bo 11. januarja položila k večnemu počitku. Kdor je rajnico poznal, poznal je tudi njeno blago srce. Idrija, dne 10. januarja 1921.

Baltazar Baebler 174
soproga.
Bald, Vilj, Foidl, Viktor in Erika otroci.
Fanci, Fani, Lojske in Ada snaha. Vauki in vaukinja.